
CARME MIQUEL

ESCOLA I SOCIETAT VALENCIANA

Segurament, si afirmem que l'escola –la institució escolar en la seua globalitat– és un reflex de la societat on està instaurada no diem res de nou ni creem polèmica atés que hi ha una constatació generalitzada que així ho mostra. Els diferents sectors socials, els valors que respectivament els informen, els plantejaments polítics, culturals i religiosos, els béns que hi gaudeixen o les mancances que hi pateixen, directament o indirecta, són presents en els respectius tipus d'escoles bé perquè formen part del bagatge cultural que determinat model escolar hi aporta i transmet, bé perquè els usuaris (professorat i alumnat) ho fan present.

Hi ha però uns elements a considerar que d'alguna manera modificarien les apreciacions que acabe d'esmentar, si més no teòricament. Hi són els següents:

D'una banda vivim, a nivell general, una societat de canvis accelerats i no previstos (la ràpida introducció del món de la tecnologia avançada fins i tot dins les llars, el desenvolupament i enorme influència dels mitjans de comunicació, la mundialització de l'economia...) i l'escola no pot evolucionar al mateix ritme i adaptar-s'hi. Alhora, el desconcert i la inseguretats que aqueixa acceleració provoca pel que fa a plantejaments educatius, a les ideologies i al món dels valors ètics, segurament determina que hom vulga mantenir –o si més no tolere– l'escola com una mena de refugi, com a transmissora d'un sistema de valors que moltes vegades és contrari al que predomina en la societat. És per això que ens trobem amb contradiccions com les següents: mentre

que a la societat en general es viu d'acord amb una gran competitivitat, es potencia l'individualisme, i es classifica les persones, als dissenys teòrics de caire educatiu que hom elabora per a l'escola (i que solen ser assumits per tots els sectors sense contestació) s'hi pretén afavorir valors contraris com, per exemple, la solidaritat, la cooperació i la tolerància (una altra cosa és la difícil i de vegades nul·la aplicació pràctica d'aqueixos dissenys teòrics).

Hi ha un altre element que em sembla determinant a l'hora de matisar l'afirmació que encapçala aquest escrit. És el de l'aspecte vocacional de la professió d'ensenyant, car les especials característiques d'aquesta professió fan que s'hi vulguen dedicar, en gran part, persones que tenen una concepció del món i del ser humà que no són les dominants a la societat i que per això dins els seus plantejaments educatius està el de la transmissió d'un sistema de valors diferent. En aquest sentit, diguem que és el plantejament que representen els Moviments de Renovació Pedagògica i que constitueixen un sector avançat dins del món escolar.

Doncs bé, a l'escola del País Valencià es donen tots aquests fets, als quals cal incorporar a més l'aspecte sociolingüístic que caracteritza la nostra societat.

I en aquest sentit cal dir que a l'escola del nostre país també s'ha viscut el conflicte lingüístic com un reflex del que es vivia a fora. Però també és a l'ensenyament on s'han donat els avanços més importants en el tema de la normalització lingüística. En aquest aspecte l'escola va per davant de la resta de la societat en general (aquest curs el 44% d'alumnat de nova inscripció —el de l'educació infantil— s'ha inscrit a l'ensenyament en valencià). Això segurament té la mateixa explicació que apuntàvem més amunt: la societat fa de l'escola una mena de refugi i li atribueix —o li tolera— teòricament la funció de conrear i fomentar aquells valors que ella mateixa ha esbandit o no ha assimilats. I d'altra banda, el professorat, en gran part, constitueix un grup professional conscient i amb un sistema de valors més clar i acord amb els postulats que informen el món educatiu.

És així com allò que anomenem escola valenciana (l'escola en valencià) representa un sector avançat dins del món de l'ensenyament, on aprenentatge en la nostra llengua va unit a renovació pedagògica i transmissió de valors ètics i ha esdevingut nucli generador d'un moviment cívic important.

Una mostra rellevant d'aqueix moviment cívic és la *Federació Escola Valenciana. Federació d'Associacions per la llengua*, entitat que per les seues característiques té, potencialment, un important paper a jugar en l'àmbit social i de l'educació, per això considere interessant fer-ne referència ací mateix, car podria ser un paradigma dels plantejaments que acabe d'esmentar.

Escola Valenciana és una Federació de 16 associacions d'abast comarcal formades totes elles bàsicament per ensenyants i pares i mares d'alumnes amb l'objectiu fonamental de promoure, consolidar i difondre l'ensenyament en la llengua pròpia i alhora la normalització lingüística a d'altres àmbits socials. Juntament amb aquests

objectius està el de la qualitat de l'ensenyament. No debades, per la procedència de molts dels seus membres i per lligams diversos amb els moviments de renovació pedagògica, són renovadors els plantejaments educatius i socials que informen l'esmentada Federació. I la implicació de pares i mares d'alumnes en el moviment hi aporta, a més, la cultura de la participació.

La societat civil està assumint un protagonisme important en la societat actual i, en aquest sentit, el repte que se li presenta ara a *Escola Valenciana. Federació d'Associacions per la Llengua*, és doble. D'una banda ha de consolidar a l'escola, ampliar-hi i eixamplar els principis educatius i pedagògics que constitueixen la seua raó de ser, entre els quals és bàsic l'ensenyament en valencià. D'altra banda *Escola Valenciana* ha d'eixir del món escolar i irradiar altres sectors socials de la filosofia que li és pròpia, la que entén el coneixement i conreu d'allò propi i la potenciació de l'autoestima col·lectiva com a element primordial i indispensable de la cultura de la solidaritat i la tolerància que ha de presidir la construcció d'un món pluricultural.

CARME MIQUEL
Col·legi Públic 9 d'Octubre